14/04/2024

Το Αποστολικό Ανάγνωσμα της Δ’ Κυριακής των Νηστειών

/ Ορθόδοξες Προβολές

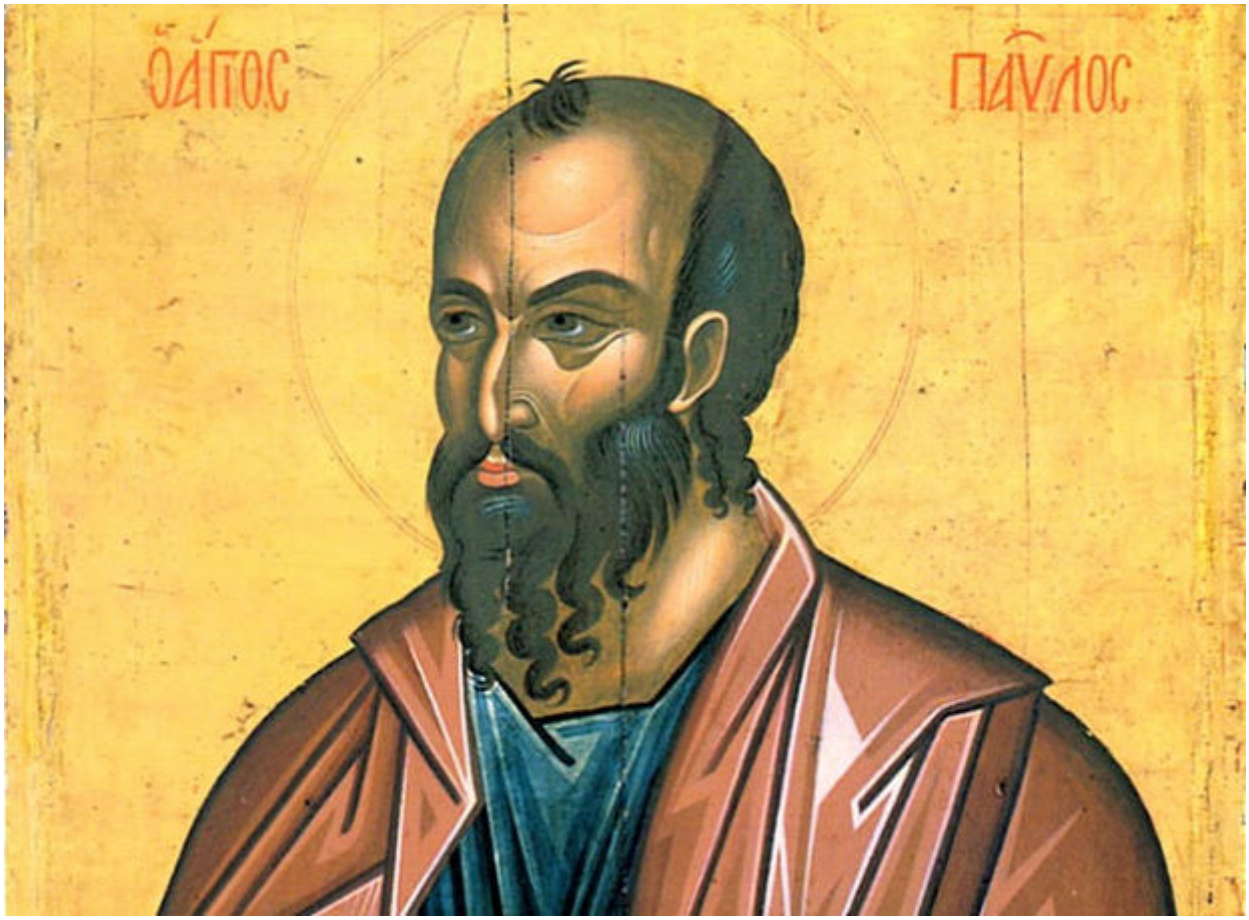

Το Αποστολικό Ανάγνωσμα της Δ’ Κυριακής των Νηστειών (Αγίου Ιωάννου της Κλίμακος): Εβρ. στ’ 13-20 (14-04-2024)

Ξένιας Παντελή, θεολόγου

Πρωτότυπο Κείμενο

Ἀδελφοί, τῷ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ’ οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσε καθ’ ἑαυτοῦ, λέγων· ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ

κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος· ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Νεοελληνική Απόδοση

Αδελφοί, όταν ο Θεός έδωσε την υπόσχεσή του στον Αβραάμ, επειδή δεν υπήρχε ανώτερος για να ορκιστεί, ορκίστηκε στον εαυτό του, λέγοντας: «Σου υπόσχομαι ότι θα σ’ ευλογήσω και θα σου δώσω πολλούς απογόνους». Έτσι πήρε ο Αβραάμ την υπόσχεση, και με την υπομονή του πέτυχε την εκπλήρωσή της. Οι άνθρωποι ορκίζονται σε κάποιον ανώτερό τους, κι ο όρκος δίνει γι’ αυτούς τέλος σε κάθε αμφισβήτηση και υποδηλώνει επιβεβαίωση. Ο Θεός, λοιπόν, επειδή ήθελε να δείξει πιο καθαρά σ’ αυτούς που θα κληρονομούσαν τα όσα υποσχέθηκε, ότι η απόφασή του ήταν αμετάκλητη, την εγγυήθηκε με όρκο. Για δύο λοιπόν αμετακίνητα πράγματα, για τα οποία είναι αδύνατο να διαψευστεί ο Θεός, εμείς που καταφύγαμε σ’ αυτόν οφείλουμε να μείνουμε σταθεροί σ’ αυτά που ελπίζουμε. Αυτή μας η ελπίδα, μας ασφαλίζει και μας βεβαιώνει σαν άγκυρα, και μας οδηγεί στα ενδότερα του καταπετάσματος, όπου μπήκε πριν από μας και για χάρη μας ο Ιησούς, αρχιερέας για πάντα όπως ο Μελχισεδέκ.

Σχολιασμός

Στο σημερινό αποστολικό ανάγνωσμα ο Απ. Παύλος επιθυμεί να ενισχύσει τους παραλήπτες της επιστολής να δείχνουν προθυμία στα αγαθά έργα της έμπρακτης αγάπης, πράγμα που φανερώνει τη σταθερότητα και τη ζωντάνια της χριστιανικής ελπίδας. Ελπίζοντας οι πιστοί στις υποσχέσεις του Θεού έτσι θα αποφύγουν να περιπέσουν σε αμέλεια και θα γίνουν μιμητές εκείνων οι οποίοι με την πίστη και την υπομονή τους στο Θεό κληρονόμησαν όσα τους υποσχέθηκε.

Ωστόσο το αποστολικό αυτό ανάγνωσμα μας μεταφέρει στη συγκλονιστική εκείνη στιγμή που ο Θεός συνάπτει διαθήκη με τον Αβραάμ, επαγγελλόμενος πλούσια ευλογία και πολλούς απογόνους. Κι ο Αβραάμ αφού περίμενε υπομονετικά πάρα

πολλά χρόνια , πέτυχε την εκπλήρωση της ευλογίας που του υποσχέθηκε ο Θεός. Απέκτησε παιδί από την Σάρρα, τον Ισαάκ και από αυτόν πληθύνθηκαν οι απόγονοί του σε μεγάλο έθνος. Και για να τον βεβαιώσει ο Θεός γι' αυτές τις επαγγελίες έδωσε τον όρκο ότι θα τις πραγματοποιήσει. Κι επειδή δεν υπήρχε τίποτε μεγαλύτερο για να ορκιστεί, ορκίστηκε στον εαυτό του. Κι ο Αβραάμ δέχτηκε την ένορκη υπόσχεση του Θεού. Οι υποσχέσεις του Θεού δεν δόθηκαν μόνο στον Αβραάμ και στους απογόνους του, αλλά σ' όλους τους Ισραηλίτες και στο νέο Ισραήλ, σ΄ όλους δηλαδή τους χριστιανούς. Σ΄ όλους τους πιστούς που θα κληρονομήσουν τις θείες επαγγελίες, ο Θεός ήθελε να δείξει καθαρά και με μεγαλύτερη βεβαιότητα ότι ήταν αμετάκλητη απόφαση του να εκτελέσει όσα υποσχέθηκε. Η σύγκριση μεταξύ του Αβραάμ και του Ιησού Χριστού σημαίνει τη σύγκριση της πρώτης διαθήκης του Θεού με το Ισραήλ, του οποίου γενάρχης έγινε ο Αβραάμ, και της Νέας Διαθήκης του Θεού με ολόκληρο το ανθρώπινο γένος. Η Παλαιά Διαθήκη λαμβάνει την εκπλήρωση και το τέλος της με τον Ιησού Χριστό. Με το πρόσωπο του Ιησού Χριστού αρχίζει η νέα Διαθήκη. Ο Χριστός καθίσταται ο Σωτήρας και η ελπίδα όλων να ανασυνδέσουν το εαυτό του με την μοναδική ελπίδα, τον Θεό, γιατί ο Χριστός είναι ο μοναδικός Μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων. Γι' αυτό και εισέρχεται ως Αρχιερέας στο θυσιαστήριο για να προσφέρει και να προσφερθεί θυσία.

Οι πιστοί, επομένως, μπορούν να έχουν μεγαλύτερη ενθάρρυνση, ώστε να κρατούν την ελπίδα που βρίσκεται μπροστά τους. Αυτή την ελπίδα ο Απ. Παύλος την παρομοιάζει με την άγκυρα της ψυχής μας. Και λέει ότι αυτή μας ασφαλίζει από πνευματικούς κινδύνους επειδή είναι αμετακίνητη. Έτσι θα αναπτύξουμε παρακάτω το θέμα της χριστιανικής ελπίδας.
Καταρχάς να σημειώσουμε ότι μιλώντας γενικά για ελπίδα εννοούμε τη βεβαιότητα για κάτι το σημαντικό που θα συμβεί στο εγγύς ή απώτερο μέλλον. Κατά την προ Χριστού περίοδο το περιεχόμενο της ελπίδας ήταν η πίστη και η βεβαιότητα για την έλευση του Μεσσία και Λυτρωτή του ανθρώπινου γένους. Για τη μετά Χριστό περίοδο ελπίδα είναι η είσοδος μας στη βασιλεία των ουρανών. Αυτή η ελπίδα είναι γνήσια και αυθεντική γιατί πριν από εμάς εισήλθε στον ουρανό ο αναστάς Ιησούς Χριστός. Έπειτα η ελπίδα είναι η ρίζα της ζωής, χωρίς αυτήν ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει. Όταν χάσει την ελπίδα, χάνει τη δύναμη και το κουράγιο της ζωής.

Ο Απόστολος Παύλος χρησιμοποιώντας το παράδειγμα του Αβράαμ θέλει να δυναμώσει και να στηρίξει την ελπίδα των πιστών στον Θεό και τις υποσχέσεις του. Για το λόγο αυτό επικαλείται το παράδειγμα του Αβραάμ και μας θυμίζει τα όσα του υποσχέθηκε ο Θεός, αλλά και πόση πίστη, μακροθυμία, υπομονή, ελπίδα και αδιαμαρτύρητη υπακοή και συμμόρφωση προς το θείο θέλημα επέδειξε ο

πατριάρχης. Επομένως ο Θεός είναι πάντα συνεπής στις υποσχέσεις του και είναι αδύνατο να αποδειχθεί ψεύτης. Έτσι «ισχυράν παράκλησιν έχομεν οι καταφυγόντες κρατήσαι της προκείμενης ελπίδος» . Ποια ακριβώς είναι αυτή η ελπίδα; Ασφαλώς πρόκειται για τη βασιλεία του Θεού που δεν μπορούμε να την προσεγγίσουμε διαφορετικά παρά μόνο με την πίστη και την ελπίδα. Είναι η μακάρια ελπίδα της αιώνιας ζωής (βλ. Τιτ. 1,2 και 2,13), «η ελπίς δικαιοσύνης» που απεκδεχόμαστε και η οποία «απόκειται ημίν εν τοις ουρανοίς»(βλ. Γαλ. 5,5 και Κολ. 1,5).

Η σάρκωση του Ιησού Χριστού και το απολυτρωτικό του έργο κατέστησε τη Βασιλεία του Θεού και τη σωτηρία των ανθρώπων παρούσα στο χώρο και στο χρόνο. Εν τούτοις, εξακολουθεί να έχει εσχατολογική προοπτική, είναι ένα γεγονός που για να ολοκληρωθεί, θα μεσολαβήσει ο θριαμβευτικός ερχομός του Ιησού Χριστού ο «οποίος θα αποδώσει εκάστω κατά τας πράξεις αυτού» (Ματθ. 16,27). Έτσι, η ελπίδα εξακολουθεί να υπάρχει, είναι ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός , η ελπίδα όλου του κόσμου, όπως λέει και ο Απ. Παύλος «Χριστός Ιησούς η ελπίς ημών» (Α΄ Τιμ. 1,1), είναι η ελπίδα που δυναμώνει την πνευματική μας ζωή και τον πνευματικό μας αγώνα. Όταν είναι «ζώσα» (Α΄ Πετρ. 1,3), τότε γίνεται μέσα μας πηγή υπομονής και θάρρους. Ο άνθρωπος που ελπίζει στον Θεό δεν κάμπτεται μπροστά στις δυσκολίες και τις δοκιμασίες της ζωής, δεν απελπίζεται στις δύσκολες στιγμές, μένει αταλάντευτα προσηλωμένος στον Χριστό. Εναποθέτει την ελπίδα του στον Χριστό και επικαλείται τη βοήθεια του με πίστη και υπομονή.

Εφ΄ όσον οι υποσχέσεις του Θεού παραμένουν αμετάκλητες, εμείς που καταφεύγουμε στον Θεό οφείλουμε να μείνουμε σταθεροί σ’ αυτά που ελπίζουμε. Η ελπίδα μας αυτή, μας ασφαλίζει και μας οδηγεί στα ενδότερα του καταπετάσματος, όπου μπήκε πριν από εμάς ο Ιησούς Χριστός, αρχιερέας για πάντα όπως ο Μελχισεδέκ. Ο Χριστός ως μέγας αρχιερέας με τη σταυρική του θυσία μπήκε στα άγια των αγίων που ήταν χώρος συναντήσεως του Θεού και όπου εισέρχονταν μόνο οι αρχιερείς. Ο Χριστός με τη θυσία του εισήλθε με τη θεία και ανθρώπινη φύση στα Άγια των Αγίων και έτσι οδήγησε την ανθρωπότητα στην ένωσή της με τον Θεό. Προπορεύτηκε για να διανοίξει το δρόμο για μας και, όπως ο ίδιος μας διαβεβαίωσε, για να μας ετοιμάσει τόπο στην αιώνια βασιλεία του (Ιω. 14,3). Πρόδρομος για μας ο Χριστός. Όχι απλώς άνοιξε το δρόμο αλλά και μας ενισχύει, ώστε να βαδίζουμε κι εμείς το δρόμο που καταλήγει στον ουρανό. Άφησε ως οδοδείκτη του Ουρανού το Ευαγγέλιο του. Και προσφέρει προς ενδυνάμωση στις δυσκολίες της αναβάσεως προς τους Ουρανούς τη χάρη του. Λέει ο ιερός Χρυσόστομος: «Πρόδρομος υπέρ ημών εισήλθεν Ιησούς. Ο δε πρόδρομος τινών εστι πρόδρομος, ώσπερ Ιωάννης του Χριστού. Και ουκ είπεν απλώς, εισήλθεν, αλλ΄ όπου πρόδρομος υπέρ ημών εισήλθεν, ως και ημών οφειλόντων καταλαβείν. Ου πολύ γαρ του προδρόμου και των επομένων οφείλει είναι το μέσον˙ επει ουδ΄ αν

ειη πρόδρομος. Τον γάρ πρόδρομον και τους επομένους εν τη αυτή χρή είναι οδώ, και το μεν οδεύειν, τους δε επικαταλαμβάνειν» (Ιω. Χρυσοστόμου, Εις την προς Εβραίους Επιστολή αρ. παραγράφου 2 , Ε.Π.Ε. 24, 478).

Η είσοδος αυτή του Χριστού ως πρόδρομου δημιουργεί την ελπίδα των Χριστιανών, η οποία ελπίδα παρομοιάζεται με την άγκυρα ενός πλοίου. Πώς ασφαλίζεται το πλοίο από τους κλυδωνισμούς, από τους δυνατούς ανέμους, τα πελώρια κύματα και την τρικυμία; Ρίχνει την άγκυρα του στο βυθό, που είναι σταθερός και αμετακίνητος. Η άγκυρα γαντζώνεται γερά και το πλοίο που βρίσκεται στην τρικυμισμένη επιφάνεια της θάλασσας μένει σταθερό, και όσο κι αν το κτυπούν οι άνεμοι, δεν πρόκειται να το μετακινήσουν. Χωρίς αμφιβολία η εικόνα της άγκυρας είναι η πιο παραστατική παραβολική έκφραση της ελπίδας. Ο Απ. Παύλος παρομοιάζει λοιπόν την ελπίδα μας προς τον Κύριο με μια άγκυρα. Μια άγκυρα όμως που δεν βυθίζεται στον πυθμένα της θάλασσας αλλά στο ιερότερο μέρος του σύμπαντος, στον ουρανό, στα επουράνια Άγια των Αγίων, στο θρόνο του Θεού. Οι τρικυμίες, οι ανεμοθύελλες και οι πειρασμοί της ζωής είναι πολλοί, αλλά εμείς πρέπει να παλεύουμε και να μην αντιστεκόμαστε, γιατί μπορεί να μην έχουμε φτάσει στον προορισμό μας όμως έχουμε εκεί αγκυροβολημένη την ελπίδα. Βρισκόμαστε ακόμα στη γη κι όμως με την ελπίδα βρισκόμαστε και στον ουρανό. Λέει ο ιερός Χρυσόστομος «Εν τω κόσμω έτι όντας ουδέπω μεταστάντας του βίου, δείκνυσιν ήδη όντας εν τοις επηγγελμένοις. Δια γαρ της ελπίδος ήδη εν τω ουρανώ εσμέν» (Ιω. Χρυσοστόμου, Εις την προς Εβραίους Επιστολή αρ. παργράφου 2, Ε.Π.Ε 24,476).